

*Затверджено на засіданні
кафедри теорії та історії держави і права
від 26.08.2025. Протокол №1
зав. кафедри проф. Адамович С.В.*

**Програмові вимоги з навчальної дисципліни
«Ораторське мистецтво»
на 2025-2026 н.р.
денна форма здобуття освіти
ОПШ «Міжнародне та європейське право»**

ТЕМА №1. Поняття та види красномовства.

Поняття красномовства. Види та жанри ораторського мистецтва. Судове, академічне, політичне, церковне, дипломатичне, рекламне, військове, суспільно-побутове красномовство. Місце красномовства в суспільному житті.

ТЕМА №2. Ораторське мистецтво як навчальна дисципліна.

Поняття та загальна характеристика риторики, як науки. Ораторське мистецтво як навчальна дисципліна. Функції ораторського мистецтва. Предмет і закони ораторського мистецтва. Взаємозв'язок ораторського мистецтва з іншими навчальними дисциплінами та науками. Роль ораторського мистецтва в професійній діяльності юриста.

ТЕМА №3. Історія ораторського мистецтва.

Античне красномовство. Риторика у Стародавній Греції. Ораторське мистецтво Стародавнього Риму. Ораторська діяльність та наукові праці з риторики Горгія, Лісія, Сократа, Платона, Аристотеля, Демосфена, Гальби, Гортала, Цицерона, Квінтіліана. Ораторське мистецтво епохи Середньовіччя. Візантійська риторика. Риторика Київської Русі. Іларіон. Кирило Туровський. Ораторське мистецтво Києво-Могилянської академії. Іоанікій Галятовський, Ф. Прокопович, П. Пороховщиков, К. Зеленецький, М. Сперанський, О. Мерзляков, М. Кошанський. Судова риторика ХІХ ст. - ХХ ст. Судова реформа 1864р. Оратори-юристи др. пол. ХІХ ст. - поч. ХХ ст.

на Україні, Нюрнбернський процес. Р.Руденко.

ТЕМА №4. Судова промова.

Судові дебати як складова частина судового розгляду. Поняття та види судових промов. Призначення судової промови. Функції судової промови. Монологічна та діалогічна форми судової промови. Предмет судової промови в кримінальних, цивільних та адміністративних справах. Підготовка судової промови. Етапи підготовки виступу. Збір матеріалів. Аналіз матеріалів. Систематизація матеріалів. Письмова підготовка промови. Репліка як частина судових дебатів. Вимоги до репліки. Призначення репліки.

ТЕМА №5. Промова державного обвинувача.

Поняття обвинувальної промови. Питання, які повинен висвітлити прокурор у промові. Структура обвинувальної промови. Вступ. Фабула справи. Аналіз і оцінка зібраних доказів. Обґрунтування кваліфікації злочину. Характеристика особи підсудного. Обґрунтування пропозицій про міру покарання, цивільний позов. Аналіз причин і умов, що сприяли вчиненню злочину. Заключна частина промови. Промова прокурора при відмові від обвинувачення: зміст, структура.

ТЕМА №6. Захисна промова.

Поняття захисної промови. Позиція захисника у справі. Зміст промови захисника. Залежність змісту промови від позиції захисника. Структура захисної промови. Вступна частина промови. Виклад фактичних обставин справи. Аналіз і оцінка доказів. Кваліфікація злочину. Характеристика особи підсудного. Особливості захисної промови при формулюванні пропозиції про міру покарання, цивільний позов. Аналіз причин і умов, що сприяли вчиненню злочину. Висновок.

ТЕМА № 7. Оратор і аудиторія.

Закон аудиторії. Характеристика аудиторії: поняття, типи. Соціально-

демографічна, соціально-психологічна, індивідуально-особистісна ознаки аудиторії. Поняття судової аудиторії. Оратор як організатор мислинневої активності аудиторії. Спілкування оратора з аудиторією. Перешкоди встановлення та підтримання контакту між оратором та аудиторією, шляхи їх усунення. Індивідуально-психологічні якості оратора та особливості його поведінки. Закони логіки. Мовні засоби створення логічності промови. Логічна структура промови.

Тема №8.Еристика.Теорія аргументації та заперечення.

Поняття еристики. Поняття про суперечку. Види суперечок. Класифікації суперечок. Засоби переконання в суперечці. Правила ведення суперечки. Поняття про аргументацію. Структура аргументації. Методи аргументації. Правила ефективної аргументації.

ТЕМА № 9. Техніка мовлення.

Поняття і категорії техніки мовлення. Інтонаційно-виразні засоби мови. Інтонація. Тон. Тембр. Темпоритми. Пауза, її види. Наголос. Голос. Дикція. Фонаційне дихання. Вимова. Милозвучність.

ТЕМА № 10. Культура промови та етика оратора.

Мовна культура оратора. Норми мовної поведінки. Мовні помилки. Лексичний, синтаксичний та стилістичний запас оратора. Стиль мови: поняття і види. Вибір стилю промови. Індивідуальний стиль оратора. Етика судового оратора. Зовнішня культура оратора: вигляд, погляд, жестикуляція.

Розробив

к.ю.н., доц. Питльована В.П.

